

Gemeente Groningen
directie Stadsontwikkeling
Postbus 7081
9701 JB Groningen

Sontweg 10
9723 AT Groningen
Postbus 66
9700 AB Groningen
T: 088 162 5000
E: info@vrgroningen.nl
W: www.veiligheidsregiogroningen.nl
W: www.brandweer.nl/groningen

Datum	30 augustus 2019	Zaaknummer	Z/19/029806
Aantal bijlagen	2	Uw referentie	uw ref.
Behandeld door	M. de Jonge	Sector	Risicobeheersing
Telefoon	088 162 4662	Team	Specialistisch Advies
E-mail	menno.dejonge@vrgroningen.nl		

Onderwerp Vooroverleg Suikerfabriekterrein Noord - Advies versie 2

Geacht heer, mevrouw,

Op 8 juli jl. heeft Veiligheidsregio Groningen een gesprek gehad over het op te stellen bestemmingsplan Suikerfabriekterrein Noord. Ingevolge artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening stelt u ons in de gelegenheid een vooroverlegreactie te geven. Daarnaast adviseren wij u op basis van Wet veiligheidsregio's artikelen 2 en 3 over de brandweezorg binnen het plangebied. Naar aanleiding hiervan heeft Menno de Jonge van sector Risicobeheersing het plan beoordeeld. De geformuleerde bevindingen en adviezen staan hieronder.

Ontwikkeling

Het voornemen is om op het Suikerfabriekterrein tussen Groningen en Hoogkerk uiteindelijk 2500 tot 5000 huizen te realiseren. Het nu voorliggende bestemmingsplan betreft ongeveer 700 woningen in het noordelijke deelgebied, ten noorden van de spoorlijn Groningen – Leeuwarden.

Advies Veiligheidsregio Groningen

Het advies van de veiligheidsregio bestaat uit twee delen:

- A.** Het eerste deel bestaat uit ons advies op het aspect **externe veiligheid voor het bestemmingsplan**;
- B.** In het tweede deel adviseren wij u over **de veiligheid binnen het plangebied**. Dit is formeel niet relevant voor de procedure van het bestemmingsplan maar wel voor de veiligheid in breder opzicht

A Advies voor het bestemmingsplan

Het advies voor het bestemmingsplan gaat achtereenvolgens in op de relevante risicobronnen, de regels en verbeelding, de beheersbaarheid bij deze risicobronnen en de zelfredzaamheidsmogelijkheden bij een incident met gevaarlijke stoffen bij deze risicobronnen.

Risicobronnen

Binnen het plangebied en in directe omgeving liggen risicobronnen.

Traject	Kenmerk	Invloedsgebied (m)	Afstand tot locatie in m
Spoorlijn Groningen Oost - Sauwerd	Maatgevende stof: B3	4000 Afkapgrens op 1500 meter*	circa 690
Provinciale weg N370	Maatgevende stof: LT2	880	circa 640
Hogedruk aardgastransportleiding Gasunie N-507-50	12 inch 40 bar	70	In plangebied

*Bij de Omgevingswet hoort het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Het Bkl (artikel 5.12, lid 4) maakt de beleidsmatige keuze het gifwolkaandachtsgebied te begrenzen op 1,5 km. Vanuit risicogericht denken sluit Veiligheidsregio Groningen, vooruitlopend op het van kracht worden van deze wetgeving, al aan op deze afkapgrens.

Voor de spoorlijn Groningen Noord – Sauwerd en de provinciale weg is daarmee een toxisch scenario relevant. Over de spoorlijn Groningen – Leeuwarden worden geen gevaarlijke stoffen vervoerd. Voor de hogedruk aardgastransportleiding is het scenario een gaswolkontsteking gevolgd door een langdurige fakkelbrand.

Regels en verbeelding van het bestemmingsplan

Ten aanzien van de regels en verbeelding van het bestemmingsplan wil Veiligheidsregio Groningen de onderstaande punten onder de aandacht te brengen.

De hogedruk aardgastransportleiding loopt door het plangebied. Deze leiding kent een invloedsgebied waar dodelijke slachtoffers kunnen vallen in een zone van 70 meter aan weerszijden van het hart van de leiding. Vanuit het scenario is het gewenste handelingsperspectief om te vluchten. Verminderd zelfredzame personen kunnen echter minder goed tot niet vluchten en zich daarmee minder tot niet zelfstandig in veiligheid brengen.

Veiligheidsregio Groningen adviseert u daarom in de regels van het bestemmingsplan uit te sluiten dat functies voor verminderd zelfredzame personen gevestigd kunnen worden in een gebied van 70 meter aan weerszijden van het hart van de leiding.

Een voorstel voor de definitie vindt u in Bijlage I.

Beheersbaarheid bij de risicobronnen

Bij beheersbaarheid gaat het om de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een calamiteit. Om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken, is het van belang dat de hulpverleningsdiensten niet worden belemmerd in de uitvoering van hun taken. Om de bestrijdbaarheid goed te kunnen beoordelen is gekeken naar de *bereikbaarheid* en de *bluswatervoorzieningen bij de risicobronnen*. Om te bepalen of voldoende bluswater beschikbaar is, zijn zowel de aanwezigheid van primaire (brandkranen) als secundaire (open water) bluswatervoorzieningen beoordeeld. De handleiding 'Bereikbaarheid en bluswatervoorziening regio Groningen B&B' (Veiligheidsregio Groningen, juli 2013) geldt als uitgangspunt voor de beoordeling van de bereikbaarheid en bluswatervoorziening.

Hogedruk aardgasleiding

In geval van een calamiteit spuit aardgas onder hoge druk uit de leiding. Dit geeft in de meeste gevallen een fakkelbrand. Voor de brandweer bestaat geen bestrijdingsstrategie om de bron te doven. De Gasunie zal op afstand de leiding afsluiten, waarna het gas moet opbranden en de fakkelbrand dooft. De rol van de brandweer beperkt zich tot het afzetten van de omgeving, zo mogelijk het redden van de slachtoffers, het koelen van de omgeving en het bestrijden van secundaire branden. Binnen 70 meter van het nieuwe

leidingtracé liggen objecten waar secundaire branden bestreden moeten worden in geval van een calamiteit. Deze objecten zijn goed bereikbaar. Ten behoeve van het bestrijden van deze branden is het de verwachting dat in de omgeving voldoende bluswater beschikbaar gaat zijn.

Provinciale weg N370

Bij een incident op de weg is de incidentlocatie door hulpdiensten voldoende snel te bereiken om te kunnen optreden. Langs het relevante tracé van deze weg zijn vrijwel geen bluswatervoorzieningen. Aanvullende bluswatervoorzieningen langs deze weg zijn ons inziens echter niet realistisch in het kader van deze planontwikkeling.

Spoorlijn Groningen Noord - Sauwerd

Bij een incident op de spoorlijn is de incidentlocatie door hulpdiensten meestal niet snel te bereiken om te kunnen optreden. Langs het relevante tracé van deze spoorlijn zijn geen bluswatervoorzieningen. Aanvullende maatregelen voor de bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen langs de spoorlijn zijn ons inziens echter niet realistisch in het kader van deze planontwikkeling.

Zelfredzaamheid bij incidenten met gevaarlijke stoffen

Bij zelfredzaamheid gaat het om de mogelijkheden voor personen om zichzelf in veiligheid te brengen. Belangrijk aspect hierbij is, dat zij kunnen vluchten zonder daadwerkelijke hulp van de hulpverleningsdiensten. De zelfredzaamheid van de aanwezige personen is beoordeeld op de aspecten zelfredzaam vermogen, de mogelijkheden tot vluchten of schuilen en de alarmeringsmogelijkheden.

Zelfredzaam vermogen

Zoals eerder al aangegeven adviseert Veiligheidsregio Groningen u in de regels van het bestemmingsplan uit te sluiten dat functies voor verminderd zelfredzame personen gevestigd kunnen worden in een gebied van 70 meter aan weerszijden van het hart van de leiding.

Mogelijkheden tot vluchten of schuilen

De mogelijkheden tot zelfredzaamheid worden bepaald door het type van incident.

Bij een incident met *toxische stoffen* bij de weg en de spoorlijn is schuilen in een adequate afsluitbare ruimte de beste optie. Om goed te schuilen dient, indien aanwezig, de automatische ventilatie uitgezet te worden. Verder moeten deuren en ramen gesloten worden. U heeft aangegeven dat het niet aannemelijk is dat de vergunning voor het bouwen van de woningen verleend wordt voor 1 jan 2021. Vanaf die datum is het Besluit bouwwerken leefomgeving (van de Omgevingswet) van kracht. Dit besluit regelt reed dat een mechanisch ventilatiesysteem een voorziening heeft waarmee het systeem handmatig kan worden uitgeschakeld bij een externe calamiteit (Bbl 4.124 d). Indien de bouwvergunningen verleend gaan worden vóór 1 jan 2021 (of de wetgeving later van kracht wordt) adviseren we u deze regel op te nemen in het bestemmingsplan.

Bij een incident met *de buisleiding* kan een gaswolkontsteking gevolgd door een langdurige fakkelbrand optreden. Het gewenste handelingsperspectief is direct vluchten. Wij adviseren u in dit geval bronmaatregelen te treffen om de kans op het incident te verlagen. Deze maatregelen zijn veel kosten-effectiever en risico-effectiever dan andere maatregelen, zoals afstand creëren tussen de leiding en de bebouwing of maatregelen aan de bebouwing zelf.

Veiligheidsregio Groningen adviseert u bronmaatregelen te nemen in relatie tot de hogedruk aardgasleiding.

De Gasunie is daarbij een belangrijke gesprekspartner. Wij kunnen u desgewenst in het gesprek met de Gasunie ondersteunen. Een voorbeeldlijst met mogelijke bronmaatregelen is opgenomen in Bijlage II.

B Advies voor de fysieke veiligheid in breder perspectief

De veiligheid binnen het plangebied, anders dan externe veiligheid, is formeel niet relevant voor het voorliggende ruimtelijke besluit. Doordat nu plannen gemaakt worden voor de gebiedsinrichting, willen we u nu graag vroegtijdig adviseren over andere veiligheidsaspecten. We constateren dat de inpasbaarheid van veiligheidsmaatregelen in een later stadium nog wel eens tot problemen kan leiden.

Beheersbaarheid binnen het plangebied

In onze beleving wordt de kwaliteit van de leefomgeving mede bepaald door (fysieke) veiligheid. Een veilige leefomgeving draagt bij aan een goede omgevingskwaliteit, de continuïteit van de samenleving en verbetert daarmee het vestigingsklimaat voor burgers, bedrijven en instellingen. Veiligheid is daarmee een integrale opgave in alle ontwikkelingen met betrekking tot de leefkwaliteit.

Als veiligheidsaspecten in een vroeg stadium van planprocessen integraal afgewogen en ingepast worden, kan de veiligheid beter en effectiever verhoogd worden dan wanneer achteraf op regels getoetst wordt of branden geblust moeten worden. Daarom adviseren wij u het volgende.

- **Adequate bluswatervoorzieningen** voor de brandweer. Veiligheidsregio Groningen adviseert om het plangebied - in overleg met brandweezorgegebied Groningen - te voorzien van adequate bluswatervoorzieningen. Het Bouwbesluit 2012 (artikel 6.30) en de handleiding B&B gelden hierbij als uitgangspunt. Voor het gebruik van open water is het belangrijk dat dit water bereikbaar is via opstelplaatsen. Hiervoor geldt een aantal eisen.
- ⇒ **Optimale bereikbaarheid** voor de hulpdiensten. Het ontwerp van de **hoofdinfrastructuur** is van invloed op de bereikbaarheid door hulpdiensten. De hoofdstructuur van het verkeersnetwerk wordt opgehangen aan de hoofdroutes voor het langzaam verkeer. Een hoofdstructuur op basis van langzaam verkeer is in de basis niet optimaal voor een snelle bereikbaarheid door hulpdiensten. Wij zouden dan ook graag vroegtijdig betrokken worden bij de inrichting van deze structuur en deze optimaliseren voor een snelle hulpverlening. Zo kunnen fiets- en loopbruggen en fietspaden waar nodig geschikt worden gemaakt voor de hulpdiensten.
- ⇒ **Veiligheid als criterium meenemen is alle afwegingen en keuzes.** We zien veiligheid nu nog niet als een criterium terugkomen. De afwegingen en keuzes waar in onze beleving veiligheid in elk geval een rol speelt in deze structuurschets zijn de volgende:
 - Met een **klimaatbestendig** stadsdeel speelt de gemeente in op de klimaatverandering, deze opgave volgt ook uit het landelijke Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPR). Droogte, hitte, kou en extreme neerslag met overstroming als gevolg zijn daar voorbeelden van. Een zelfredzame samenleving wordt beter mogelijk gemaakt door klimaatadaptatief te ontwerpen en bouwen. Wij adviseren u daarbij vooral de continuïteit van de vitale infrastructuur (hoofdwegen, energievoorzieningen, data knooppunten, mobiele telefonie, etc) te waarborgen. Deze vitale infrastructuur is kwetsbaar voor extreme neerslag, overstromingen en kou. Voor de bereikbaarheid door hulpdiensten zien we met regelmaat dat het vollopen van tunnels bij extreme neerslag problemen geeft.
 - **Duurzaamheid** (energieneutraal) is een belangrijk opgave bij de ontwikkeling van het Suikerfabriekterrein. Nieuwe vormen van energie- en watervoorziening kennen andere risico's. We adviseren u veiligheid als afwegingscriterium bij keuzes over alternatieven mee te nemen, zoals de kwetsbaarheid van de continuïteit en potentiële gevaren van nieuwe energiedragers (waterstof, (buurt)batterijen en geothermie). Deze risico's kunnen om aanvullende of andere (preventieve en/of repressieve) veiligheidsvoorzieningen vragen.
 - Tenslotte vragen wij uw aandacht voor veiligheid in de **aanlegfase**. In de aanlegfase vinden veel bouwactiviteiten gelijktijdig plaats. Kenmerkend voor deze fase zijn veel afzettingen, wisselende

routing en tijdelijke ontsluitingssituaties. Ook in deze fase dient de hulpverlening het gehele stadsdeel snel te kunnen bereiken (ook tijdens evenementen op het voorterrein) en over voldoende bluswater te kunnen beschikken. We adviseren u structureel periodiek overleg met alle relevante partijen tijdens de aanlegfase.

Conclusie advies Veiligheidsregio Groningen

Veiligheidsregio Groningen geeft u voor het bestemmingsplan Suikerfabriekterrein Noord de volgende adviezen:

- ⇒ *Veiligheidsregio Groningen adviseert u in de regels van het bestemmingsplan uit te sluiten dat functies voor verminderd zelfredzame personen gevestigd kunnen worden.*
- ⇒ *Veiligheidsregio Groningen adviseert u bronmaatregelen te nemen in relatie tot de hogedruk aardgasleiding.*
- ⇒ *Wij adviseren u de continuïteit van de vitale infrastructuur (hoofdwegen, energievoorzieningen, dataknooppunten, mobiele telefonie, etc.) te waarborgen. Deze vitale infrastructuur is kwetsbaar voor extreme neerslag, overstromingen en kou.*
- ⇒ *We adviseren u veiligheid als afwegingscriterium bij keuzes over alternatieven mee te nemen, zoals de kwetsbaarheid van de continuïteit en potentiële gevaren van nieuwe energiedragers (waterstof, (buurt)batterijen en geothermie).*
- ⇒ *We adviseren u structureel periodiek overleg met alle relevante partijen tijdens de aanlegfase.*

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u naar aanleiding van deze brief nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met Menno de Jonge.

Met vriendelijke groet,

het bestuur van de Veiligheidsregio Groningen
namens deze, de regionaal commandant brandweer
namens hem,

Hans Foekens
sectorhoofd Risicobeheersing

Deze brief is in afschrift verzonden aan: teamleider Brandweezorg gebied Groningen, Cluster Stad, ODG Patrick van Lennep

Bijlage I Voorstel definitie functies voor verminderd zelfredzame personen.

Dit voorstel voor de definitie van functies voor verminderd zelfredzame personen is ontleent aan het Besluit Kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Een bestemming met één van de volgende gebruiksfuncties:

- a. een woonfunctie voor 24-uurszorg;
- b. een bijeenkomstfunctie:
 - 1°. voor kinderopvang; of
 - 2°. voor dagverblijf van personen met een lichamelijke of geestelijke beperking;
- c. een celfunctie (gebruiksfunctie voor dwangverblijf van personen);
- d. een gezondheidszorgfunctie met een bedgebied;
- e. een onderwijsfunctie:
 - 1°. voor basisschoolonderwijs; of
 - 2°. voor onderwijs aan minderjarigen met een lichamelijke of geestelijke beperking.

Bijlage II Voorbeelden van mogelijkheden van bronmaatregelen aan de hogedruk aardgasleiding

Onderstaande voorbeelden zijn ontleend aan het Handleiding risicoberekeningen Bevb.

Cluster 1 – regelgeving en casuïstiek

De maatregelen in cluster 1 betreffen de grondroedersregeling (wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten, WION [14]) (A), de reductie in de basis-faalfrequentie op basis van casuïstiek (B) en actief rappel (C).

Cluster 2 – afdekking met beschermend materiaal

Dit betreffen maatregelen waarbij er een ondergrondse afdekking plaatsvindt van de te beschermen leiding.

- 20. geen factor: 1,000
- 21. waarschuwingsslint factor: 0,599
- 22. beschermplaten factor: 0,200
- 23. waarschuwingsslint + beschermplaten factor: 0,033
- 27. waarschuwingsslint + beschermplaten | voorgesteld factor: 0,033
- 28. beschermplaten | voorgesteld factor: 0,200
- 29. waarschuwingsslint | voorgesteld factor: 0,599

Cluster 3 – beheermaatregelen

Beheersmaatregelen betreffen beperkingen aan of uitsluiting van graafwerkzaamheden door middel van een beheerovereenkomst met de grondeigenaar.

- 30. geen factor: 1,000
- 31. overeenkomst, vergaande restricties factor: 0,010
- 32. overeenkomst, graven/boren verboden factor: 0,100
- 33. overeenkomst, beperkte restricties factor: 0,625
- 37. overeenkomst, beperkte restricties | voorgesteld factor: 0,625
- 38. overeenkomst, grondroeren verboden | voorgesteld factor: 0,100
- 39. overeenkomst, vergaande restricties | voorgesteld factor: 0,010

Cluster 4 – fysieke barrières op maaiveld

Dit betreffen maatregelen die ertoe dienen dat het bij graafwerkzaamheden duidelijk is dat de werkzaamheden niet mogen worden uitgevoerd.

- 40. geen factor: 1,000
- 41. hekwerk factor: 0,000
- 42. dijklichaam factor: 0,100
- 43. barrière op het maaiveld factor: 0,125
- 47. barrière op het maaiveld | voorgesteld factor: 0,125
- 48. dijklichaam | voorgesteld factor: 0,100
- 49. hekwerk | voorgesteld factor: 0,000

Cluster 5 – overige maatregelen

De maatregelen in cluster 5 betreffen maatregelen die afhankelijk van de grond-roedersregeling doorwerken. Voor cluster 5 kan één maatregel worden geselecteerd.

- 50. geen -
- 51. strikte begeleiding werkzaamheden factor: 7,5
- 52. cameratoezicht factor: 6,5
- 58. cameratoezicht | voorgesteld factor: 6,5
- 59. strikte begeleiding werkzaamheden | voorgesteld factor: 7,5